

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Augusztus 17.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
 Negyedévre 2 korona 50 fillér.
 Egyes szám ára 10 fillér.

keresve a szavak magyar jelentését, meg-
érthessem a zárvány szöveget.

Akkor, amikor a nemzeti nyelvért — általában a nemzetiességért — harcolunk; akkor törnek a nemzet fiai pálcát a magyar nyelv fölött azzal, hogy szinmagyar nyelvünket megtöltik idegen, rosszhangzású szavakkal. Nevetséges dolog valóban, de igaz.

Majmoljuk a külföldet, mert hisz' csakis a külföld után indutunk; mert magunkból megélni már el sem képzelhetjük. Hogyan is lehetne azzal a „paraszt“ nyelvvel megélni, ha nem kevernének bele idegen szavakat? Nem is modern ember az, akinek minden második-harmadik szava nem idegen. Nem mondom, vannak újabban olyan tudományos és nem tudományos szavak, melyekre még ez ideig nincs helyes magyar szavunk, vagy csak hosszás körülírással tudnánk azt kifejezni. Ilyenkor valóban szükségessé válik az idegen (latin, német, angol avagy franczia) szó használata. De ilyen oly kevés van, hogy az a köznapí beszédben alig-alig fordul elő. Tehát nem ezek használata ellen, hanem azok ellen kell küzdenünk, melyekre jó honi szavaink is vannak meglehetősszámmal.

Ma úgy vélekednek az egyes „szalon”-emberek, hogy nem is tartják őket művelteknek, ha minden harmadik-negyedik szavuk nem idegen. És aztán az ilyent magasztalja az istenadta nép, hogy mily fönséges nyelvezettel beszél, habár az egész előadásából egy tisztességes mondatot sem értett meg.

Az ilyen szükségtelen szavak száma pedig megüti a 7—800)-et. Most már tessék elképzelni, ha egy jó szónok, (mert ma minden valamire való az) ezeket a haszontalan szavakat bírja, önkénytelenül is oly szónoklatot tart hallgatóinak, hogy egész beszéde érthetatlenné válik sokak előtt, avagy nevetségessé, mint Kisfaludy „Tollagi Jónás”-ában a jegyző, kinek minden legalább 10 szóból álló mondata 5—6 idegen szóval van megspékelve. Vagy akár a Chimay-hercegnő levele Rigó Jancsihoz, mely magyar, német és angol szavak keverékéből alakult zaggyalék.

A minap kezembe került egy helyi újság, melyben a többek között egy színielőadás lefolyásáról és a szereplőkről írt cikket olvastam. A mindössze harminc sorból álló referátóban 29 idegennél idegenebb szó volt. Elolvastam kétszer is, s jóllehet egy kevéssé értek az idegen szavakhoz, mégis elő kellett vennem a Radó-féle „Idegen szavak szótárát,” hogy meg-

keresve a szavak magyar jelentését, meg-
érthessem a zárvány szöveget.

Első olvasás után szomorúan szemléltem a rossz hangzású idegen szavakat, de nemsokára bizonyos megelégedéssel arra a tapasztalatra jutottam, hogy az ott használt idegen szavak helyett mind igen kitűnő, tőzsgyökeres magyar szavaink vannak. Ha azt hiszik némelyek, hogy egy színházi tudósítást sem lehet leírni idegen szavak használata nélkül, olvassák el a legkitűnőbb színi kritikus Greguss Ágost színelőadásait. Tiszta, színmagyarsággal, egyszerűen és tárgyilagosan vannak azok megírva.

Most már tessék ezek után elképzelni azt a „tudatlan” népet, amely e szavak birtokában nincs, amely azonban újságot olvas és érdeklődik minden történeti esemény iránt; hogyan érti az meg? Elmege az újságolvasástól örökre a kedve, ha efféle nyakatekert és zagyvalékos cikkekkel találkozok, melyben a magyar nyelv megfojtását látja.

Még fölöttébb nevetséges és a magyar ember majmolási hajlamát tünteti fel az idegen szavak okatlan használata. Az idegen szavak nem értő kezdek elsajátítani azokat hallomás és olvasás által. De hogyan? . . . Űram bocsá', nem tudják mit cselekszenek!

Kitekerik a szegény szavaknak nyakát ugyannyira, hogy még az azon értesem tudná megmondani a jelentésüket. És még hozzá ott használják az agyonragyötört szavakat, ahol ép akarják azokat fitogtatni.

Nagy emberek hasábot írnak a magyar nyelv ügyéért és éppen azokban törnek a magyar nyelv ellen idegen szavak betoldása által. Hát a mi magyarul van megírva, azt eskis idegen szavak tudásával lehet megérteni?

Jó lesz tehát a magyar vezényszóért való küzdés mellett az itt elmondottakat is megszívelelni minden igaz magyar embernek s e téren is megtenni mindazt, ami hazafiúi kötelesség.

Minisztertanács. Bárány Fejérváry Géza miniszterelnök vasárnap reggel Budapestre érkezett. A miniszterelnök hazaérkezésének első következménye az lett, hogy délelőtti 11 órakor a miniszterelnökségi palotában az ő elnöklésével minisztertanács volt, amely az ebédre szánt rövid megszakítással délután fél 6 óráig tartott. A minisztertanácsban Krištofi József belügyminiszter és Kovácsovich Horvát miniszter kivételével a kabinet valamennyi tagja résztvett.

Politikai körökben jobbra valószínűségi számitás alapján megállapították, hogy a vasárnapi minisztériumi

augusztus 10-én és 11-én hozott határozataival a kormánynak ezekre adandó válaszával, a törvényhatósági határozatok megsemmisítésének, a törvényhatósági tisztviselők felfüggesztésének kérdésével és a szabadelvűpárti képviselők mozgalmának aggodalmas ügyével foglalkoztak. Van azonban egy másik információ is, amely arról szól, hogy a minisztereket valami nagy politikai meglepetések szánt, külön kérdés foglalta le a vasárnapi minisztertanácsban ilyen hosszú időre. E szerint a minisztertanács augusztus 16-ától kezdődőleg részletes programmot dolgozott ki további akciójára nézve s a király születésnapja, augusztus 18-ika körül, vagy talán éppen ezen a napon egy olyan új kérdést fog bedobni a válság anyagába, amely éppoly meglepetésként fog hatni, mint annak idején az általános titkos választói jog. Ez a kérdés van olyan elsörendű fontossággal bíró kérdés, mint amilyen a választói jog kérdése s állítólag közgazdasági vonatkozású.

Szociálisták a koalíció ellen. A fővárosban vasárnap mintegy 60,000 szociálista mondta ki határozatában a nagy szót, hogy *amely kormány az általános választási jog nélkül akar kormányozni, az legyen készen arra, hogy csak feltüzött szuronyokkal felsorakoztatott kalotaszággal kormányozhat szemben az ország népével, mely e rémuralom ellenében is kitárt mellette fog tovább harcolni, míg meg nem valósult az általános tükös választói jog.* Ez világos és félreagyarázhatatlan hadüzenet. Aki nem is volt ott a szociálisták vasárnapi impozáns arányu népgyűlésén és így nem hallotta, hogy milyen szaporán gyalázták a koalíciót, Kossuthot, Apponyit, az is tisztában lehet azzal, hogy ez a hadüzenet első sorban a koalíció ellen irányul. Hasonló előzat nyilatkozott meg a szociálisták vidéki gyűlésein is. Így került szembe mint környörtelen ellenség az általános választójog és a nemzeti álláspont.

A budapesti népgyűlésen kívül népgyűlésben követelték a szociálisták vasárnap az általános választói jogot Kassán, Kolozsvárott, Komáromban, Brassón, Földesen, Sz.-Mártonban, Nagymaroson, Tolnában, Hőgyészen, Iglón, Eperjesen és Isaszegen.

A szocialisták folytatják akciójukat. Augusztus hónap tizenötödikén Baján és Tevelen lesz népgyűlés, az általános választói jog mellett; augusztás hó 20-ikán a következő helyeken: Nagyvárad, Debráczen, Csap, Kisvárdá, Nagy-Kapos, Ujvidék, Szeged, Szigetvár, Tuta, Alberti-Irsa, Szatmár, Szegárd, Pécs, Marosvásárhely, Hódmezővásárhely, Zombor, Apatin, Veesés, Csonepla, Ó-Moravicza, Őrszállás, Ba'szentiván, Szombathely, Nagybeeskerek, Nagyatád; augusztus 27-ikén: Kis-Zombor, Moson, Bia, Zilah, Kecskemét, Kiskőrös, Bécsimagyarok, Versec; szeptember 10-ikén: Gyoma.

Népoktatásügy Háromszék vármegyében.

— Csánky Gyula kir. tanfelügyelő jelentése a közigazgatási bizottsághoz. —

A július hó folyamán beérkezett ügydarabok közül íglatókönyvembe külön bevezetett 342 ügydarab, mely számmal hivatali íglatókönyvem július havi utolsó száma 2937-re emelkedett. Ezen ügydarabok az e hó folyamán postára adott 1301 kiadványban a múlt hónól elintézetlenül ájtott 39 ügydarabbal együtt jobbra mind el is intéztettek. Elin-tézetlenül 58 darab jött át augusztus hóra.

Az elintőzések közé fel vannak véve az áll.

iskolákhoz leendő kineveztetési iránti kérések, a melyek csak megfelelő üresedés esetén intézhetők el.

Az el nem intézett ügydarabok nagyobb részét az ily kérvények alkotják.

Mint a közleg. bizottság tanügyi előadója július hó folyamán 74 ügydarabot kaptam előadói javaslattal leendő ellátás végett; a mai napig pedig a közleg. bizottság 2060 ügydarabja közül 834 ügydarab lett részemre kiosztva, melyek pár ügydarab kivételével részint ülésen kívül, részint a mai ülésre hozva, mind fel is dolgoztattak és elő is adtak.

A közleg. bizottsági ügydarabokban e hó folyamán főleg az iskolák helyreállítására, menedékházak beállítására, iskolai és menedékházi számadások megvizsgálására, tanítói fizetéseik kiszolgáltatására, államsegélyek iránti kérések felterjesztésére: a faiskolák kezelésénél felmerült nehézségek megszüntetésére vonatkozólag tették intézkedéseket. A kir. tanfelügyelőség munkásságának pedig a közleg. bizottsági ügydarabok feldolgozásán kívül a kiküldött vizsgáztató elnökök részére való köszönetnyilvánítás, a nyári menedékházak beállítása, az államsegélyről szóló nyugták láttatása, a tüdőgyümölcs elleni védekezés, órarendek és tananyagbeosztások megvizsgálása; évvégi jelentések bekívánása, annak megállapítása, hogy a vármegye területén lévő iskoláknál melyiknél hány napig tartatott tanítás, az ingyen tankönyvekre vonatkozó kimutatás megkésztése; a tanítónőképző-intézet 1905–1906. tanévi felvételére vonatkozó javaslat megkésztése, illetőleg felterjesztése; gazdasági ismétel iskolai költségvetések, a bérszerződés megújítása, a községi és felekezeti iskolák tanszerszükségletének megállapítása stb. voltak általánosabb jelentőségű tárgyai.

Az évközi jelentésnek előadói ügykörömet érintő részében ismételtel kértem a segédtanfelügyelői állás szervezését; oly alap létesítését, melyből az iskolaépítésre szükséges kamatmentes kölcsön engedélyezhető volna.

A vallás- és közokt., miniszter urtól leadott rendeletek közül legnevezetesebb a tanítónőképző-intézetbe való felvétel tárgyában intézkedő rendelet.

A rendeletben különösen ki van emelve, hogy a növénylékek az élvezett segély birtokában csak az esetben maradhatnak meg továbbra is, ha az előmenetelben visszaesés nem áll be. Hanyatlás esetén a segély részben, vagy egészben megvonandó s a kimutatott nagyobb szorgalom és előhaladás esetén a segély évközben is emelhető.

A tanítónőképző-intézet tanári karában a jövő 1905–1906. tanévben annyi változásra van kilátás,

hogy Bizell Margit, rajztanítónő innen a budai áll. tanítónőképző-intézetbe helyeztetett át kisegítői minőségben, helyette hasonló minőségű megbízatást nyert Rávész Györgyike, ki állását szeptember 1-én tartozik elfoglalni.

Az életre való nevelés szempontjából fontos azon rendelet is, mely a tanítónőképző-intézetnek főző iskolával és házi gazdasággal való ellátását mondja ki, valamint az is, mely szerint a gyakorló iskolának 6 osztálynak és gazdasági ismétel iskolával kiegészítettnek kell lennie.

A miniszteri rendeletek közül még felemlítem azokat, a melyek a méhészeti tanfolyam, gazdasági tanfolyam, zöldség és gyümölcsészeti tanfolyam rendezésére vonatkoznak. A gazdasági tanfolyamra György Ferenc eszmortáni községi, Bagoly Dávid dobollópatoki, Orbán László gidófalvi, Imre Benedek komolói állami, Kádár Sándor kőőspataki unit. és Borbáth Béla árvaházi tanítók vétettek fel. Utólagosan behivatott Barthos Gerő, nagyajtai áll. tanító.

A zöldség és gyümölcsészeti tanfolyam a szaktanítósz. ism. iskolai tanítónők részére rendezett s erre Kollárné Zoltán Margit baróthi szaktanítónő is behivatott.

Több rendelet adatott le a személyi pótlékok rendezése ügyében.

Rendeztetett a Hegyesi Jolán tanítónőképző-intézeti tanítónő, Biró Sándor kézdívasírhelyi polg. iskolai tanító, Papp György kir. tanfelügyelőségi tollnok személyi pótlék ügye.

A bitai áll. el. iskola butorzatának kiegészítésére 60 korona, a nagyborosnyói áll. el. iskola kut költségeire pótlólag az iskola feleslege terhére 207 kor. az igazgató-tanács napdíj és fuvardíjába 44 K. 30 f., az étfalvazoltáni női kézi munka tanításért 100 K., Pap Lajos búkszádi tanító költségekére előlegként 100 K., Dózi Dénes nyémi áll. el. helyettes tanító részére 114 korona és Rózsa Istvánné kézdívasírhelyi polg. i. iskolai szolga özvegyének 30 korona segély utaltatott ki.

Július hó folyamán az iskolák zárva vannak, a legtöbb menedékház az iskolákban van elhelyezve.

És itt sajoálattal kell megemlítenem, hogy a legtöbb helyen sem a községi előjáróságok, sem a felügyelő-bizottságok nem igyekeznek érvényre emelni a kisdívasírra vonatkozó 1891. évi XV. t. c. rendelkezéseit. A legtöbb községi előjáróság igyekszik a menedékház beállítását elmulasztani s a hol beállítatják, ott sincs kellő gond fordítva arra, hogy a menedékházra utaltak azt igénybe is vegyék.

A gyermekfelügyeletnek téves magyarázása folytán azok a gyermekek is kellő gondozásban részesülteknek minősítettnek, kik 8–10 éves testvérük gondozása alatt a községben s annak határára csatangolnak.

A menedékházak iránt nyilvánuló ellenszenv nagyrészen annak tulajdonítható, hogy a községnek gondoskodni kell annak fontartásáról. A községek mindent elkövetnek, hogy ezen terhek alulszabaduljanak, ami azonban indokolatlan is, kereszttul vihetetlen is; törekvésükkel ártanak a gyermekvédelemnek s nem segítnek a község vagyoni helyzetén, mert az így megtakarított összeg nem marad a község birtokában, hanem az mint óvodai alap gyümölcsöztetendő.

Tanítói állás július hó folyamán nem szerveztetett. Az elhalálozás folytán megüresedett árapataki állás állandó kisegítővel betöltetett. Az illyefalvi állandó kisegítői állás helyett rendes tanítónői állás szerveztetett s az mint ilyen Rácz Aranka eddigi kisegítő tanítónővel betöltetett. Megüresedett a sepsiszentgyörgyi áll. polgári fiúiskolánál egy tanítói állás Horváth Istvánnak váratlanul történt elhalálozása folytán. Az élete delén állott, kötelességét lelkiismeretesen teljesítő, jó tanító halála nagy ürt hagyott hátra az iskolában. Megüresedett a márkosfalvi áll. el. iskolai tanítónői állás a Kocsisné Polák Augusztá ideiglenes nyugdíjaztatása folytán.

Hazafias ünnepély Zabolán.

Gróf Mikó Imre szülőházának emléktáblával megjelölése —

A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó-Kollégium a magyar társadalom részvételével 1905. évi szeptember hó 4-én *Hidvégi Gróf Mikó Imre szülőházát* (ma gróf Mikos Ármin kastélya) születés napjának századik évfordulóján Zabolán emléktáblával ünnepélyesen meg fogja jelölni.

Ez emlék-ünnepre, mellyel a Kollégium nagy alapítójával szemben érzett kegyeletét, háláját különösen is nyilvánítani kívánja, a néhai nemes gróf emlékének minden igaz tisztelőjét meghívjuk. A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó-Kollégium előjárósága nevében:

Dr. Bodor Tivadar,
főgondnok.

Glass Ferenc,
jegyző.

Péter Mózes,
igazgató-tanár.

T Á R C A.

Ébredés.

Megcsalt a szívem dobogása,
Midőn először láttalak.
Lehet, szemed sugára vett meg,
Lehet, pirosló ajakad . . .
— De én másnak gondoltalak!

Azt hittem, az vagy, akit én itt
Lelkemben már rég hordozok;
Két — rám mosolygó kék szemével, —
Szívem százszor megálmodott,
S meglelni tán sohasem fogok!

Az volt, övé, minden vonásod,
Szemed sugara is az, az.
Mégis, — oh, hogy most ébredek csak!
Kel ajkamon késő panasz:
Hogy még se, még se te vagy az!

Mit tudom én, hogy mi hiányzik
Tán egy sugár a sziveden;
Egy semmiség, mit meg se lát más,
De mit nem pátol én neked:
A menyország gyönyöre sem!

. . . Megcsalt a szívem dobogása
Midőn először láttalak.
Lehet, szemed sugára vett meg,
Lehet, pirosló ajakad . . .
— De én másnak gondoltalak!

Szabolcska Mihály.

Kuruc napok a sümegi várban.

Sümeg vára az 1706-ik évben mozgalmas életnek volt tanyája. A győrvári diadal után Andrassy Pál itt ütötte föl tanyáját mulató kompániájával és a dinom dánomnak se hossza, se vége nem volt.

Balogh Adám, a vár kapitánya, derekasan részt vett a dőzsölésben, de megmutatta a veszély pillanatában, hogy az ellenség előtt sem különb legény.

Mikor Rabutin labanc vezér erdélyi seregével a Balaton vidékére jött, itt Osobáncz hős védelme miatt az ostromlással felhagyva Sümegnek tartott, az öreg Batthyányi erősen féltette kedvenc várát. Balognak azt írta, hogy az utolsó csepp vérig meg ne adja magát, ha pedig valami módon feladja vagy elvész — életéhez semmit se bízzék.

Balogh meg is tett mindent, ami erejéből kitellett. Nemesek a vár katonáit és munióit hozta rendbe, hanem az élelmi szerekről is gondoskodott. hosszabb ostromlás esetén. A város, sőt a szomszéd falvak fegyverforgató népe még január hóban együtt volt. A kaszarnattak tele voltak labanc foglyokkal. Ezeket azzal rémítette, hogy lázad is vagy csak gyanús viselkedésben egytől-egyig felkoncoltatja. A megbízhatatlan elemeket kikérgette és még a bástyákkal kerített alsó várban sem tűrte meg.

Rabutin ezalatt mindig közelebb húzódott a várhoz, de nem támadott. Balogh kapitány azt hitte, hogy kémléli a vár gyengébb részeit és ott támad. Azonban Rabutinnak erős lecke volt a csobánci kudarc. Mikor észrevette a vár kemény voltát, zene szóval elvonult alatta.

Batthyányi rögtön utána jött és innen dirigálta hadait a hátráló labanc után.

Akkor történt Batthyányinak áttétele a felső megyékbe, Nyitra tájékára.

A Gróf Eszterházy Antal új fővezér már megérkezett és Batthyányi Sümegen akarta átadni a fővezérséget, Eszterháznak bemutatni a tiszti kart.

E célból összehívta az összes kuruc tisztet. December 25-én csak úgy hangzott a sümegi vár uri osztálya a sok Rákóczy-tiszt sarkantyú pengésétől. Egy még hiányzott: a vitéz Béri Balogh Adám. Nem tudták mire vélni elkésését. Pedig mindenki szeretett volna már kezét szorítani e bátor férfival, ki kevesed magával oly hőiesen védte magát a mult évi győrvári ütközetben, oly genialis taktikával véres rohammal befulasztotta Heister lándzsáit az ottani tóba.

Végre délután megharsantak a trombiták és száguldó paripákon megérkezett kíséretével a várva-várt hadparancsnok.

Az egész várnép elibe ment. A kapunál fogadta maga Eszter úy Antal és az öreg Batthyányi. A sok kérdésre alig tudott Balogh felelni, de mikor elkésésének indoklására egy labanc lovaszászlóra mutatott, melyet egy köztívész diadal jelvény gyanánt magasban lobogtatott és a hat előkelő fogoly rácsra tekintett, kiket szintén magával hozott erős fedezet alatt: tisztában volt mindenki, hogy Balogh Adám egy új fegyvertartó szaporította régi, diadalmas hírnevét.

Még nem is tudták a valódi tényállást és már az egész közönség riadó éjlenbe tört ki. Balogh nagy nehezen tudott magának utat törni az udvarban tolongó lelkes katonák és a szomszédos várnép között. Minden katonája valóságos ostromnak volt kitéve; mindenki hallani akarta az ujságot.

Végre összegyűltek a nagy teremben és Ba-

Az emlék-ünnep sorrendje:

I.

1. Szeptember 4-én délelőtt 8 óra 18 perckor Brassó—Sepsiszentgyörgy felől érkezés Zabolá—Páve pályaudvarára, hol a közönséget Zabolá község nevében Földes György zabolai ev. ref. lelkész üdvözl.
2. Bevonulás a polgári zenekar közreműködése mellett.
3. A község házánál üdvözlő beszédet tart Both György községi jegyző.
4. Felvonulás a gróf Mikes Ármia kastélyához.

II.

1. Nyitányt játszik a zabolai polgári zenekar.
2. Szózat. Énekl. a Székely Mikó-Kollégium énekkara.
3. Emlékbeszéd. tartja Bodor János, kollégiumi gondnok, zágoni ev. ref. lelkész.
4. Emléktábla leleplezés.
5. Nemzeti zászló. Énekl. a zabolai vegyeskar.
6. Alkalmi óda. Irja és elszavalja Szabó Jenő, kézdívásárhelyi ev. ref. lelkész.
7. Honfi dal énekl. a zágoni tanítói kar.
8. Megemlékezések és koszorúzások a résztvevő hatóságok és testületek hivatalos képviselői részéről.
9. Himnusz. A zabolai polgári zenekar kísérése mellett énekl. a közönség.

III.

Délután fél 1 órakor közbéd Kovásznán, a sétatéri nagyvendéglő kerthelyiségében.
Egy taríték ára 3 korona. Fuvart Zaboláról Kovásznára 1 korona.

Tájékoztató:

I.

Az emlék-ünnepre a jelentkezők folyó évi augusztus 26-ig Sepsiszentgyörgyre, az ev. ref. Székely-Mikó-Kollégium igazgatóságához intézendők.

A jelentkezés alkalmával közzendők:

1. Kíván-e a jelentkező elszállásolást Kovásznán és mely időre?
 2. Részt vesz-e a közbéden?
 3. Igényel-e fuvart Zaboláról Kovásznára?
- A közbéden csak azoknak lesz taríték fenn tartva s fuvart és elszállásolást is csak azok igényelhetik.

logh a kíváncsi hallgatónak halálessendje mellett eképen szolt:

„Tegnapelőtt este megleptük a labancot és megfizettünk neki apró pénzzel. Nekem kétszeres okom volt rá. Hazámat elpusztítja és arámát gyalázza.

Éjjelkor megkerültük Szolnokot, rettenetes hóviharban egész az előőrsig jutottunk. A jámbort megfogtuk és összekötöttük. Rohamban egyenesen a hadi szállásra tartottunk. Vágytam kezembe kiteni azt a labancot, a ki oktondi ostromlásában arámnak szemébe merete mondani: Kuruc vér, kutya vér, sokat egyik sem ér. Megakartam neki mutatni, hogy minden vezérsege mellett himpellér. A feltápaszkodó rácsokat lekaszaboltuk, az alárnyverőket kilödtük a mezőkre, a többi pedig esze nélkül futott, ki merre nyilást látott. Ezt a hatot pedig mutatónak hoztam belőlük új hadvezérűeknek.

Hanem a rókát nem foghattuk el. A jó madárnak pecsenye akadt a vidéken. Összeszedtük hát kedvenc holmiját, a gazdag éléskamráját, aranyos libériáját, egész podgyaszát és minden lovát. És hogy az uránál is gráciába essék: elhoztuk a lovasok zászlaját is a hadi pénztárt. Legények kiállított az ajtó mellett felállított katonáihoz — hozzátok csak be a vasládát. Mondhatom uraim, hogy négy ember kell a hordására, mert fehér ezüst a tartalma színültig.

Volt erre lármá, éljen és kézzorítás. A magnum áldomás négy napig tartott. Balogh akkor ismét visszament a nyulási állomásra — rókát lesni.

nyelhetnek, a kik ez iránti óhajtsukat folyó évi augusztus 26-ig a Székely Mikó Kollégium igazgatóságához bejelentik.

II. A vonatok érkezése:

Brassóból szeptember 4-én a vonat indul reggel 5 óra 15 perckor, Sepsiszentgyörgyre érkezik 6 óra 30 perckor, Zabolá felől indul reggel 6 óra 45 perckor a hová érkezik a már fennebb jelzett időben.

III. Vonatok indulása:

Zabolá—Páváról szeptember 4-én a vonat indul délután 3 óra 10 perckor, Kovásznáról 3 ó. 25 p. Sepsiszentgyörgyre érkezik 4 óra 35 perckor, Brassó felől indul 4 óra 50 perckor, a hová érkezik 6 óra 10 perckor.

TANÜGY.

A kézdívásárhelyi négyosztályú állami polgári fuiskolában a beiratás szeptember 1, 2, és 4-ik napján d. e. 8—12 óráig az iskola igazgatói irodájában történik.

A rendes beiratást megelőzőleg aug. 30, és 31-én a javító- és felvételi vizsgálatok fognak megtartani. A tanítás szept. 5-én kezdődik. A tandíj egész évre 8 korona; a beiratási és egyéb díj 2 k. 30 fill., összesen 10 kor 30 fill. A rendes tandíj felerészben a beiratáskor, felerészben pedig febr. hó 1-én fizetendő.

Szegénysorsu, jó magaviseletű és jó bizonyítványt felmutató tanulók tandíj elengedéért folyamodhatnak, mely folyamodvány iskolai bizonyítvány és szegénységi bizonyítvány mellékletével a királyi tanfelügyelőséghez címezve, a beiratkozáskor az igazgatóhoz adandók be.

Vidéki szegénysebsorsu 24 tanuló bentlakást nyer az iskolában. Ezen tanulók a lakásban igényes fűtést, világítást nyernek; számukra vaságyak és ruhatartó szekrények s székek lesznek berendezve s így csak ágyneműt és mosdótálat hoznak maguknak. A tanulók hetenként egy-egy főzési csoportot alkotnak, s minden csoporttag 1—1 hélig főzet, tehát 8 hetenként kerül a sor minden főzető tására. A főzetés az iskola helyiségében fog eszközöztetni megállapítandó főzési rend és heti étlap szerint.

Bővebb felvilágosítással szolgál a bentlakás (internátus) felügyelője és vezetésével megtöltött Bíró Sándor tanár ur.

Kézdívásárhely, 1905. aug. 14.

Az igazgatóság.

NAPI HIREK.

— Nemesi előnév adományozás. A király Bogdán Arthur földbírtokos, takarékpénztári vezérigazgató, sepsiszentgyörgyi lakosnak és törvényes utódainak, magyar nemességük épségben tartása mellett a „szépmezői“ előnevet díjmentesen adományozta.

— Kitüntetett tanferfi. A király Surdy Kapisztrány János, Kassa szab. kir. város összes községi elemi iskoláinak igazgatója részére, a tanügy és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. A kitüntetés méltó férfit ért s tanügyi körökben nagy örömmel fogadják, mivel első eset, hogy tanító ily magas rendjellel tüntetessék ki.

— Papi beköszöntő. Somogyi Gusztáv, a kézdívásárhely-kantai róm. kath. egyházközség új plebános, kedden Nagyboldogasszony-napján délelőtt tartotta beköszöntő beszédét. Az ünnepélyes alkalomra zsufoláig megtelt a templom ajtatoskodó közönséggel, mely buzgó ábitattal és nagy figyelemmel hallgatta a rokonszenves ifjú pap tartalmas hazafias eszmékben gazdag, szép beszédét. A beköszöntő beszédre nagymise következett, melyet az új plebános, a két új segédlelkész: Kubicza Viktor és Tatárek Balázs segédkezésével mutatott be. Kísérje áldás mindhármuk buzgó működését!

— Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Brabás Anna, zágonbirkányi áll. iskolai helyettes tanítónő kinevezte ugyanoda rendes tanítónővé.

— Gábor Áron óratartója. Érdekes ereklyére talált Nagy Lázár budapesti festőművész, városunk jeles szülöttje. A nevezett, ki jelenleg a fővárosi

iparrajziskolánál tanár, a szünidőt körünkben tölti s itt egy nagyobb műipartörténeti munkán dolgozik. Ennek érdekében kirándulásokat tesz a vidékre, ahol műipari tárgyak után kutat. — Egy ilyen kirándulást tett f. hó 12-ikén Bereczkbe, ahol Dr. Tóth Samu társaságában egy nagy érdeklő történeti becsü ereklyére bukkant. Ez az ereklye egy falióra tartó szerény, a melyet Gábor Áron, a székely ágyúhős, saját kezével készített egy barátja: Farkas Ignác számára. Ezen Farkas Ignác atya volt a jelenlegi bereczki főbírónak, akit szintén Ignácnak hívnak s a kinek birtokában van az érdekes óratok — A régebben divatos óratokhoz hasonló ezen ereklye, — magassága körülbelül két méter, szélessége 25 centiméternyi. Felül egy rovátkolt nágyaszögletű védő fedele van — ezen alól a középig nyitott. A középen alól egy sipláda szerű tokba folytatódik, mely az óra láncá és a nehezékek befogadására szolgál. A nyitott rész közepén egy felkelő nap van festve, melynek sugarait falevcek képezik. Az alsó részen — a tok első falán, — tulipánhoz hasonló virág díszlik, ez alatt bekerítve ezen felírás: 1839. 14. X. bris. És egy monogram F. I. betűkből. Az ereklyét, melyet a jelen festőművész lerajzolt s valamelyik képes lapban — bizonyára — közre fog adni, jelenlegi tulajdosa kegyelettel őrzi — s úgy rendelkezett, hogy halála után a Székely nemzeti múzeumnak adassék.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Balla Kálmán igazolványo: altisztet kinevezte a kézdívásárhelyi kir. járásbíróvához inokká.

— Tüztőlóink táncmulatsága. A kézdívásárhelyi önkéntes tüztőló egylet által mult vasárnapra tervezett nyári táncmulatság kedvezőtlen idő miatt nem lévén megtartható, azt f. hó 19-én, szombaton este 8 órakor a Vigadó dísztermében műsorral összekötve fogják megtartani. A műsor a következő: 1. Nyitány Bodor Lajos zenekara által. 2. Felolvas Czirmay Zoltán ref. lelkész. 3. Ének-szóltó * * * uró. 4. Szavai: Megyaszi Anna tanítónő. 5. Monolog, előadja: Jánosó Rebika. 6. Ének-szóltó. Both Mihály r. kath. énekevezér által. 7. János vitéz (dalmü), játsza a tüztőló zenekar. Ajánljuk a közönség szíves figyelmébe.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Harmath Domokos tordai telekkönyvezetőt a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába léptette elő.

— A kovásznai Sport-estély. A „Kovásznai Sport-Egylet“ 1905. augusztus hó 19-én a Pitróff-féle kerkhelyiségben saját pénztára javára műsoros táncestélyt rendez a következő műsorral: 1. Nyitány: Játssa Czákó Peti Sándor zenekara. 2. Hegedűlnek: Kertész Janka k. a. és Augner Jenő ur. 3. Szavai: Leonhard Arthurné Ő nagysága. 4. Melodramát adnak elő: Csáki Mariska k. a. és Györbírő Gábor ur. 5. Zongorán játszik: Leonhard Arthurné Ő nagysága. 6. Szavai: Györbírő Gábor ur. Tánc! Tánc! Tánc!

— Az első szanatorium. Nem a bőséges szombából, hanem kisebb-nagyobb adományokból, a melyet a magyar nő szerető szíve gyűjtött, felépül Gyulán a lugos szerű erőben pornéköli alkalmas helyen száz betegre az első népszanatorium, a mely 1906. őszén rendeltetésének átadatik. Az agilis, Józeff főherceg szanatorium egyesület most már általános, országos rokonszenvenek örvendne további célokat tűzött ki: az ország más helyén szanatoriumok állítását.

— Eső. Végre annyi epedés után egy áldásos eső. Vasárnap délután, a hosszas szárazságot, a tikkasztó hőséget, hűvs szél kíséretében áldásos eső szakította meg, mely egész éjjel sőt a megye nagy részében hálón is tartott. Korai volna még azt állítani, hogy ezzel véget vetett ez a kis csapadék a növényzet epedő szomjának, de legalább is reményeket keltett arra nézve, hogy a tavaszi termények nem pusztulnak el időnek előtte, a szárazság miatt. A jótékony eső Háromszék vármegye egész területét megöntözte s csaknem szemmel látható volt az üdülés, a melyet a vegetációban előidézett.

— Papi jubileum. Folyó hó 10-én Sepsiszentkirály község szokatlan és lélekemelő ünnepség színhelye volt. Helybeli unitárius lelkész és esperes, Kiss Sándor 40 éves papságát ünnepelte a háromszékmegyei unitárius egyházkör, kiterjedt rokonság, az ismerősök és jóbarátok serege. Az ünnepséget az egyházkör évi rendes közgyűlése előzte meg, mely után 10 órakor a gyűlés tagjai és a meszi vidékről jött résztvevők, valamint a község lakossága az unitárius templomba vonult, hol a jubilált ősz lelkész megható imában adott hálát az eget Urának.

A szép gondolatokat magában foglaló imádság az összes jelenvoltak szeméből érzékeny, a szeretet és ragaszkodás igaz könnyeit csalta ki. Ima után Bölöni Vilmos sepsiköröspataki unitárius lelkész, tartalmas egyházi beszéde következett; végül pedig az egyházkör nevében Szent-Iványi Miklóskir. tanácsos, alispán, egyházköri főgondnok, a papság nevében Vaska Béla kökösi lelkész, egyházköri jegyző, a község részéről Bagoly József gondnok és a rokonság nevében L. fi. Áron nyug. esperes mondott üdvözlő beszédet. A köri papság ragaszkodása és tisztelete jeléül díszes kiállítású bibliával lepte meg ünnepelt fejét és előljáróját. Délben az állami elemi iskola helyiségeiben mintegy 100 terítékű közebéd volt.

— A hét humora. Figyelmes háziur. — Hallom, szomszédasszony, micsoda csapás érte... A szegény ura meghalt. — Bizony. A háziur. rögtön föl is emelte a házbört, mert aszondja, hogy most már nem kell annyi pénz a pitikára, hát inkább fizethetek többet a lakásért. (Borszem Jankó). — Fejérváry Karlsbadban. — Kegyelmes uram miféle bajjal jött ide Karlsbadba? — Gyomromban van a koalíció. — A háború eredménye. A: Mégis csak szép dolog, hogy ez az irtózatos háború majdnem egyenlő eredménnyel végződik minkét félre. B: Hogy hogy? A: Hát Japán kártalanítani, Oroszország pedig cártalanítani fogja magát. — A cár és a szultán. A: Miféle intézkedéseket tett az egyre ismétlődő merényletek ellen? A szultán: Még bővebbre szabatom a bugyogómat. — Óvatos. L. éves medikus: Kollaga kisasszony, úgy látszik, nem rokonszenvez velem. Medika: Őszintén szólva, félek a „golyától.” — Tengeren. Julia: Ah, Romeo, érted a hullámok beszé-

dét? — Romeo. Hogyne érteném. Éppen most az ebédet kéri vissza tőlem. (Kakas Márton). — Kijátszás. Az apa, akit a gyomra bánt, elkeseredve szól: Ha tőlem függne, törvényt hoznék, hogy tizen-nyolc évesnél idősebb leány nem mehet férjhez, amíg vizsgát nem tesz le háztartásból és főzésből. Klára nevetve mondja: Ezt a törvényt könnyen játszánók ki mi leányok. — Hogyan? — Férjhez men-
nénk tizenhat éves korban. — Vigasz. Jaj, doktor csak nem mondja, hogy ikrek? — Dehogynem! — Hála Istennek! — Nem ikrek, hanem hármasok! (Mátyás Diák).

C S A R N O K.

A torjai barlang meséje.

Írta: r. Deák Albert.

Torja barlangjáról mondok el egy mesét, Talán nem is mese, hanem igaz beszéd, Én csak versebe szedtem, arra van csak gondom, Hogy hiven mondjam el, mikor ezt elmondom.

Torjai vár ura van most az eszemben
S bálványosi várur, a ki lakott szembem,
De nem jó szomszédok, összekulombóztak,
Rettenő gyűlölet, konkolyt vete köztek.

A torjai várnak két hajadon lánya
Bálványos hat fia leselkedik rája.
Hatot meg is ejtett, a hogy epret szednek,
Tatárnak eladják. — Baja nem lett — egynek.

Baja nem lett annak, a ki legkisebbik,
Hetedhét országon a legeslegszebbik,
De ezt hova tegyék, de ezt hova rejtsek?
Úrfiak valahogy szegényt meg ne ejtsék?

Elviszik, elrejtik a „Büvös-Torjába,”
Hol csontvázak asznak, heverve sorjába.
Halál barlangjában új életet él ő,
Oda be nem mehet, csak halni, más élő.

Rajta ki nem fog már a fullasztó méreg,
Sőt szebb viruláshoz lilomná éled,
Bálványosi ifjak mig reája lestek,
Szemei tűztől szerelembe estek.

Megy a legnagyobbik, bemegy a barlangba,
De ki nem jön többé. A többi se hagyja,
Nem tud ellenállni a büvös varázsnak,
Mint szerelmes galamb a kigyó marásnak.

Mind oda is, vesznek. De a legkisebbik,
Ki még a szerelemtől nem is tud semmit,
Alighogy belépett a nagy barlang száján,
Valami meleget érez szíve táján.

Valami égetőt az ajkán is érez,
Forró, puha kebel tapad az övéhez,
Nyakára fonódnak alabástrom karok,
Érzi, hogy a vére, mint vulkán, kavarg.

Sokat nem tűnődik, hamar ölbe kapja
A csoda leányzót kiviszi a napra:
Ottan látja meg csik minden csoda — baját,
S tán most is csókolja csókra álló száját.

A mai modern korunk teljesen megfelelő könyvnyomdája.

A „SZÉKELYFÖLD” politikai hírlap kiadóhivatala

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papír-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

Legolcsóbb bevasárlási forrás
Olcsó! Szép! Tartós! Meglepő!
DIVÁNY- és GARNITURÁKBÓL
Ifj. Jancsó Mózes
kárpitos és díszítő műhelyében
Kézdivásárhelyt.

Készítettek saját felügyeletem alatt:
új ebédlő- és heverő-diványokat, garnitúrákat, matracokat, foteleket, diványpárnákat, stb. szóval minden e szakba vágó munkákat, ugyisintén bármilyen rongálódott diványok, fotelek, stb. újratömését vagy behuzását olcsó és jutányos árak mellett teljesen újjá alkottatok át.

Gyorsan, izléssel és a legolcsóbb árban készít el minden a könyvnyomdai szakmába vágó munkákat, u. m.: irodalmi műveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, tankönyveket, heti és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, gyászjelentéseket, körleveket, üzleti könyveket, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat, stb. stb.

Butorraktáromban

mindig készletben tartok: ebédlő és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és étszékényeket márvánnyal és anélkül, garnitúrákat, sodrony betéteket, ágyakat, matracokat, hajlított és préselt ületű székeket, függőnytartókat, gyermekkoscsikat, stb. stb., melyeket szintén felügyeletem alatt — kitűnő száraz anyagból — saját asztalos, esztorgályos és faragó műhelyemben készíttetek, s azoknak úgy jószágért mint tartósságáért teljes felelősséget vállalom.

Könyvkötészetemben

minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszteert tartósabbakká válnak.

Nyomtatvány raktáromban

minden szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok finom papíron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.

Hirdetések olcsó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.